

Т. Б. Мартинюк¹М. В. Микитюк¹М. О. Зайцев¹

МАТРИЧНИЙ ОБЧИСЛЮВАЧ У СКЛАДІ КЛАСИФІКАТОРА ОБ'ЄКТІВ

¹Вінницький національний технічний університет**Анотація**

Запропоновано структурну організацію матричного обчислювача у складі класифікатора об'єктів з орієнтацією на ПЛС.

Ключові слова: матричний обчислювач, класифікатор об'єктів, лінійна дискримінантна функція.

Abstract

The structural organization of the matrix calculator as a part of the classifier of objects with PLD orientation is offered.

Key words: matrix calculator, object classifier, linear discriminant function.

Вступ

Один з варіантів побудови класифікатора об'єктів із застосуванням лінійних дискримінантних функцій (ЛДФ) розглянуто у публікації [1]. Відомо, що класифікатор як базовий вузол входить до складу підсистем підтримки прийняття рішень у системах розпізнавання образів різного призначення [2].

Метою розробки є аналіз структурної організації класифікатора об'єктів із застосуванням дискримінантного аналізу даних.

Результати дослідження

Вирішальне правило, що використано у наведеному в роботі [1] класифікаторі біомедичних сигналів, має такий вигляд:

$$y_l = \{1 | \max \text{ЛДФ}_l, l = \overline{1, m}\} \Rightarrow X \in c_l, \quad (1)$$

де X – n -елементний вхідний вектор; Y – m -елементний вихідний вектор; ЛДФ _{i} – i -та лінійна дискримінантна функція; c_l – l -й клас; m – кількість класів.

Отже, за максимумом l -ої ЛДФ _{l} приймається рішення про належність вхідного вектору X ознак об'єкта до l -го класу c_l .

Аналізуючи формулу (1), можна зробити висновок, що даний метод класифікації використовує нейромереву парадигму, оскільки ЛДФ формуються за характерними для нейромерев правилами:

$$\text{ЛДФ}_i = \sum_{j=1}^n w_{ij} \cdot x_j + b_i, \quad (2)$$

де x_j – j -й елемент вхідного вектору X ; w_{ij} – коефіцієнт або вага j -го елемента x_j у складі i -ої ЛДФ _{i} ; b_i – вільний член ЛДФ _{i} або поріг класифікації.

У запропонованому класифікаторі об'єктів, розглянутому у роботі [1], головну функціональну роль відіграє матричний обчислювач із системою архітектурою [3], в якому реалізується просторово-розподілена обробка елементів ЛДФ [4]. За цією особливістю матричний обчислювач у деякій мірі має аналогію з мапою Кохонена [5]. Відомо, що мапа Кохонена, що самоорганізується, дозволяє отримати

топологічно впорядковане перетворення вхідного n -вимірний простору у вихідний m -вимірний простір.

Крім того, така особливість матричного обчислювача як регулярність структури забезпечує ефективно його розміщення у мікросхемі ПЛІС з можливістю нормування розмірності як вертикально, так і горизонтально.

Висновок

Запропонована систолічна архітектура матричного обчислювача у складі класифікатора об'єктів, а також просторово-розподілена обробка двовимірний масиву даних у вигляді елементів групи ЛДФ дозволяє знайти аналогію з однією з класичних нейромереж, а саме з мапою Кохонена.

Крім того, існує можливість реалізації матричного обчислювача з регулярною структурою у мікросхемі ПЛІС, що забезпечить швидкодію процесу класифікації та зменшення апаратних витрат при реалізації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Мартинюк Т. Б., Буда А. Т., Хомюк В. В., Кожемяко А. В., Куперштейн Л. М., «Классификатор биометрических сигналов», Искусственный интеллект, 2010, №3, с. 88-95.
2. Гнатієнко Г. М., Снитюк В. Є., Експертні технології прийняття рішень. Київ: ТОВ «Маклаут», 2008, 444с.
3. Мартинюк Т. Б., Крупельницький Л. В., Микитюк М. В., Зайцев М. О., «Систолічна архітектура матричного обчислювача для класифікатора об'єктів», Electronic modeling, 2021, V.43, №3, с. 96-46. <https://doi.org/10.15407/emodel.43.03.036>.
4. Мартинюк Т. Б., Микитюк М. В., Зайцев М. О., «Просторово-розподілена обробка елементів дискримінантних функцій при класифікації об'єктів», Збірник наукових праць ЛОГОС. <https://doi.org/10.36074/logos-19.03.2021.v2.32>
5. Байдык Т. Н., Нейронные сети и задачи искусственного интеллекта. Киев: Наук. Думка, 2001, 260с.

Мартинюк Тетяна Борисівна – д-р техн. наук, професор, професор кафедри обчислювальної техніки, e-mail: martyniuk.t.b@gmail.com;

Микитюк Максим Васильович – аспірант кафедри обчислювальної техніки, e-mail: maksym.mykytiuk@gmail.com;

Зайцев Микола Олександрович – аспірант кафедри обчислювальної техніки, e-mail: mrnikolayzv@gmail.com;

Martyniuk Tatiana B. – D. Sc., Professor, Professor of the Department of Computer Engineering, e-mail: martyniuk.t.b@gmail.com;

Mykytiuk Maksym V. – Postgraduate Student of the Department of Computer Engineering, e-mail: maksym.mykytiuk@gmail.com;

Zaitsev Mykola O. – Postgraduate Student of the Department of Computer Engineering, e-mail: mrnikolayzv@gmail.com;